

Geschiedenisleraren zijn dodenopwekkers

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.

In elk nummer van *Kleio* staat een interview met een bekende Nederlander. De meest interessante vraag van de vaste interviewer, Ben Vriesema, vind ik die naar het dierbaarste bezit met historische waarde van de geïnterviewde. Zelden word ik jaloers op de genoemde bezittingen. Voor mij zijn ze meestal van weinig of geen waarde. Wel raakt het me als de bezitter er met passie en liefde over vertelt. Voor hem of haar hebben deze kleinoden grote betekenis. En daarom zijn ze voor deze persoon van onschatbare waarde.

Hieraan moest ik denken toen ik in februari aanwezig was bij de opening van de tentoonstelling *De Tweede Wereldoorlog in 100 voorwerpen*. Een van onze collega-historici, koning Willem-Alexander, opende het festijn in de Rotterdamse Kunsthal. De tentoonstelling neemt de bezoeker mee naar de tijd van de Tweede Wereldoorlog. Aan de hand van honderd voorwerpen, afkomstig uit vijftientwintig Nederlandse oorlogs- en verzetsmusea, wordt de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Nederland en de toenmalige overzeese gebiedsdelen verteld.

'Als de voorwerpen buiten de deur gezet worden, neemt alleen de vuilnisophaaldienst ze mee'

Het bijzondere is dat ook particulieren voorwerpen hebben afgestaan. Hiervan zijn er vijf geselecteerd voor de tentoonstelling. Ik denk niet dat deze voorwerpen meegenomen worden als de Kunsthal zijn deuren vergeet af te sluiten. En als ze buiten bij de deur neergezet worden, neemt alleen de vuilnisophaaldienst ze mee, vermoed ik. Want zeg nou zelf, wie is er geïnteresseerd in een vulpen, een blik met oude knikkers, een briefkaart, een koekblik en andere weinigzeggende gebruiksvoorwerpen. Totdat we horen of lezen dat het koekblik van Abel Herzberg en zijn vrouw Thea was. Het is meegegaan naar drie concentratiekampen. Het weinige eten dat voorhanden was, werd erin bewaard. Het is ook met Herzberg terug-

gekeerd naar Nederland. En met de knikkers heeft Anne Frank gespeeld. De briefkaart is van Etty Hillesum. Haar laatste levensteken, geschreven in een overvolle wagon op weg naar Auschwitz. Achter elk voorwerp schuilen tal van gebeurtenissen. Door te vertellen wie de eigenaars waren, krijgen deze voorwerpen niet alleen een historische, maar ook een ontroerende betekenis.

Het vermommingsbrilletje van de roodharige verzetsstrijdster Hannie Schaft en een gebreid kindertruitje van hondenhaar om de barre Hongerwinter door te komen, roepen emotie op. De oorlogsjaren '40-'45 krijgen een gezicht. Mijn geschiedenis- en onderwijshart gaat kloppen. Zonder kennis en betekenisverlening blijven de bronnen immers stom. Geschiedenisleraren zijn dodenopwekkers. Met hun hulp gaan personen en bronnen leven. Onze leerlingen verbinden zichzelf met de geschiedenis die betekenis krijgt. Sommige collega's doen dit heel concreet in hun eigen klaslokaal. Daar staat of ligt hun voorwerp waarmee ze een persoonlijke en historische relatie hebben. Daarover vertellen ze. Soms mogen de leerlingen deze voorwerpen aanraken en onderzoeken. Geschiedenis en mensen gaan leven. Het gewone wordt bijzonder.

Wat hebben we toch een prachtvak. ■

